

50 DE DOCUMENTE INEDITE MEHEDINȚENE ȘI GORJENE REFERITOARE LA ÎMPRUMUTURI, AMANETĂRI SAU ZĂLOGIRI, DOBÂNDĂ SAU „OSTENEALA BĂNILOR” DIN PERIOADA 1768- 1899

Vasile Novac

 Majoritatea zapiselor aparțin satelor din Plaiul Cloșani și Plasa Motrului de Sus din județul Mehedinți, precum și unor sate din Plaiul Vulcan, județul Gorj.

Unele dintre localitățile fostului județ Mehedinți sunt cuprinse, astăzi, în raza actualului județ Gorj, documentele depistate de către noi, au intrat în posesia Complexului Muzeal Golești, fiind preluate, ulterior de Direcția Argeș a Arhivelor Naționale, în schimbul unor copii xerografiate.

O primă categorie se referă la împrumuturi în bani sau produse, fără dobândă, pe termen scurt, cu condiția să fie restituite la timp. În caz contrar, se va percepe dobândă de o para, la leu, pe lună, ca în cazul de la Ciuperceni - Gorj, din anul 1768 (doc. nr. 1) sau vor plăti chezășii, ca în situația de la Negoești - Mehedinți, din iulie 1841 (doc. nr. 10). Când, la 5 februarie 1873, mai mulți săteni din Orzăști, azi - Gorj, împrumută 600 de ocale de porumb de la Dumitru Medar, din Rătez - azi Gorj, fără dobândă, până la Înălțarea Domnului, se face precizarea, la rugămintea debitorilor, că, dacă nu vor avea banii, ei se îndatorează „a-i da, peste bani, o mie șase sute de nuiete de frasin de cele subțiri și d-lui va mai adăsta, până la Săn Petru” (doc. nr. 47).

O primă motivație a unui împrumut o avem consemnată, la 4 august 1791, când Stroe Șalapa din Negoești împrumută 60 de taleri de la vărul său, Barbu Șalapa, pentru a-și scoate „seliștea ce am vândut-o la sărbii din Baia”. Tot aici, e consemnat și tristul epilog al zălogirii -

pierderea definitivă a pământului amanetat, cu singura satisfacție că l-a vândut definitiv unei rude, nu unor negustori străini: „și i-am dat-o seliștea, în rupt, văru[lui] meu, lui Barbu, fiindcă suntem rude și răzoraș pe moșie” (doc. nr. 2).

Actul din 6 aprilie 1805 consemnează că, pentru o datorie de șase taleri a lui Ștefan Moșneanu, după moartea acestuia, soția sa, Sava, venită din Țara Nemțească, a fost băgată în fiare și silită să vândă toată moșia căpitanului Fara, vătafului Plaiului Cloșanilor, pentru 20 de taleri. Când unul din cei doi fii ai lor, Costandin Moșneanu, a venit din Țara Nemțească și a solicitat să i se restituie moșia de 1000 de stânjeni, Făreștii au refuzat. Judecățile au continuat și după moartea lui Costandin Moșneanu, la Craiova și București, până la 1824. Urmașii lui Costandin Moșneanu răscumpăraseră, cu 10 taleri, jumătate din moșie. Ei, adică Ianoș Giurgea [Moșneanu] și Pătru, ginerele lui Costandin, se înțeleg să stăpânească întreaga jumătate răscumpărată, pentru că au cheltuit, prin judecăți, câte 300 de galbeni. Iar, dacă urmașii fratelui lui Costandin Moșneanu, Pătru Moșneanu, vor veni din Transilvania să-și revendice drepturile părintești, s-o facă din jumătatea de moșie rămasă la Fărești (doc. nr. 3).

La 5 iunie 1829, Stan și Maria sin Ugă Gogâltan, din Gornovița - Mehedinți, rămânând datori 14 lei și 20 de parale, la judecățile din București, pentru moșia Gornovița, sunt nevoiți să-și zălogească partea lor de moșie din alt hotar (doc. nr. 4). Dina, fiica lui Ion Hâldan, din Cămuești - Mehedinți, este silită să-și zălogească o livadie, pentru că s-a împrumutat două „băniți împărătești” de porumb, pentru a-l preda la Pătulul Împărătesc (doc. nr. 5).

Unii debitori nu puteau sau nu vroiau să-și achite datoriile la timp, ceea ce determina pe creditori să apeleze la sprijinul autorităților locale, pentru a-i obliga. Așa procedează: Gheorghe Miloșescu din Cămuești, la 9 noiembrie 1838 (doc. nr. 6), Popa Ion Barbu din Negoști, la 2 aprilie 1843 (doc. nr. 14), Lepădat Gogâltan din Gornovița, la 28 mai 1845 (doc. nr. 20), Dumitrașcu Petculescu pârcălabul satului Bala, la 2 august 1853 (doc. nr. 30), din nou Lepădat Gogâltan, la 2 februarie 1857 (doc. nr. 35), Gheorghe Nimară din Racoți Gorj, la 1 septembrie 1859 (doc. nr. 37), Gheorghe Mohanu, la 15 mai 1860 (doc. nr. 38) și Măriuța M. Dobrovicenu din Baia de Aramă, la 2 martie 1899 (doc. nr. 50).

Pentru datorii mai vechi, părintești chiar, se zălogește pământ de către Niță sin Ion Ularu, din Negoști, la 9 mai 1840 (doc. nr. 11) și de către Gheorghe, fiul lui Răducanu Drăciu, în Izverna, la 3 ianuarie 1843 (doc. nr. 12).

Pentru un împrumut de 18 lei, Costandin Bălănescu, din Câlcești,

primește în zălog „un răzor de vie, din naintea pivnițelor cu pruni”, la 25 martie 1843 (doc. nr. 13).

La împrumutul făcut, la 7 iunie 1843, de către Popa Ion, fiul lui Barbu din Năgoești, de la logofătul Ioniță Hodorocu din Cămuești, „cu sorocul de șase luni”, se face precizarea că „pravilnica dobândă s-a băgat tot în suma banilor”, fără a se preciza cât reprezenta (doc. nr. 16).

În câteva documente, debitorul se obliga să răspundă banii, nu numai la soroc, dar și „cu mulțumită”. Din ele nu reiese clar dacă era vorba de simple mulțumiri sau avea altă semnificație, ceva în genul adălmășului de la vânzările în rupt. În cazul lui Dumitrașcu Stoican din 15 noiembrie 1843, care ia de la Busuioc Lăpădat din Gornovița 31 lei și 20 de parale, până la Sfântu Gheorghe, nu se vorbește nimic nici de dobândă, nici de zălogie. Se pretinde doar restituirea banilor, la soroc, „cu mulțumită” (doc. nr. 17). În schimb, Gheorghe sin Dincă din Crainici, „pentru *osteneala banilor*”, luați la 10 ianuarie 1850, va lucra șase zile pentru creditor, înapoiindu-i banii, la soroc, tot cu „mulțumită” (doc. nr. 25). La fel și Nicolae Buranga Lăutaru, la 5 februarie 1855, pentru banii împrumutați, va lucra o zi drept dobândă, „cu mulțumită” (doc. nr. 33).

În unele zapise, în loc de dobândă, se întrebuițează expresia „*osteneala banilor*”. Debitorii mai săraci, pentru această *osteneală*, se angajau să presteze zile de lucru, așa cum s-a văzut, deja, mai sus, și cum întâlnim prima dată, la 5 ianuarie 1845, când Gheorghe și Badea din Bala de Jos, „la vremea de lipsă”, s-au împrumutat 13 lei și 20 de parale, până la Sfântu Dumitru, urmând ca, „pentru *osteneala acestor bani*, să am a-i lucra 6 zile, iar de nu-i voi lucra ... să am a-i plăti zioa parale 20” (doc. nr. 19). Pentru *osteneala* celor 220 de lei împrumutați de către Giurcă Buligan din Rătez de la Ghiță Bejmatură din Bobești - Peșteana, azi Ciuperceni - Gorj, se zălogesc câțiva stânjeni de moșie (doc. nr. 46). Pentru 120 de lei, frații Petrescu din Prejna zălogesc, la 27 aprilie 1846, pentru cinci ani, o moșie „în Miclescu”. Împrumutul s-a făcut, „la trebuința casei noastre” (doc. nr. 21). La vreme de lipsă, Popa Ion Șalapa din Năgoești împrumută de la Ioniță Nițulescu din Cămuești, la 10 noiembrie 1848, 63 de lei, până la Sf. Gheorghe, angajându-se să-i dea, „cu mulțumită”, o dobândă de „lei 9, parale 18” (doc. nr. 22). Ioana sin Staicu Covrig, în martie 1849, „la lipsa și păsul” ei, împrumută 23 de lei și 25 de parale, pentru care și-a zălogit prunii din Măgură (doc. nr. 23).

la 8 aprilie 1849, Maria, soția lui Gheorghe Dinică, plătește o datorie de 25 de lei lui Licsandru Burnazi, urmând ca, ulterior, să se caute însemnări, prin hârtiile răposaiților, spre a se vedea, precis, suma datorată. Datoria contractată de părinți nu era bine știută nici de urmașii

debitorilor, nici ai creditorilor (doc. nr. 24).

Delegații satului Bala raportează Subocârmuirii de Motru, la 12 aprilie 1852, că au soluționat pricina dintre cei trei frați Vârlan, „în privința datoriei părintești, a caselor și a celor trei pivnițe”, împărțind frățește și datoria (doc. nr. 27).

Pentru banii împrumutați, Guță Băloi zălogește un ogor de pământ, la 15 noiembrie 1850 (doc. nr. 26), Ioan Dumitrașcu Stoican din Prejna, o livadie, la 15 mai 1852 (doc. nr. 29), Gheorghe și Niță Crăciun din Bala, o curătură, la 11 aprilie 1854 (doc. nr. 31), Costandin Mazilu, moșie în Gura Lupoi, la 10 aprilie 1854 (doc. nr. 32), Ilie sin Pârvu Gogâltan din Sfodea, 83 de pruni (doc. nr. 36), iar Gheorghe Dima se angajează față de Ianoș Moșneanu, la 27 februarie 1860, să-i confecționeze o puțină nouă (doc. nr. 39), Ion Cuzma, ginerele Păunii lui Avram, promite o oaie, la 2 august 1864, drept dobândă a 35 de sfanți (doc. nr. 41), iar Toma Popescu din Negoești zălogește o livadie din Leurdiș, la 14 martie 1875 (doc. nr. 48).

La împrumutul făcut de mai mulți locuitori din Bala de Sus, de la consăteanul lor - Ioan P. Negoiteșcu - din 12 martie 1895, se folosesc expresii moderne și precise, privind dobânda, capetele, termenele de achitare și consecințele neplății la timp. Pentru cei 160 de lei primiți, debitorii declară: „ne îndatorăm a-i răspunde, la 26 octombrie 1895, și la care îi vom plăti dobânda de 10% lei pe an, odată cu capetele, fără somație sau cerere în judecată, iar, de nu vom răspunde, atunci, acest act va deveni executoriu” (doc. nr. 49).

Din cele relatate, ca și din citirea integrală a documentelor sau, măcar a rezumatelor, se pot face câteva observații.

Moșnenii, ca și alți locuitori ai satelor mehedințene și gorjene, din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea și întreg veacul trecut, aveau o nevoie acută de bani, pe care-i procurau, între altele, prin împrumuturi pentru care dădeau, de regulă, dobândă. Pentru a evita dobânda în bani, își zălogeau pământul arabil, fânețele, livezile cu pomi, viile, pădurea și vitele sau se angajau să lucreze, la creditor.

Împrumuturile erau efectuate în scopul dezvoltării gospodăriei (construirea de case și acareturi), apărarea moșiilor prin judecăți până în capitala țării, plata unor datorii mai vechi, plata impozitelor în bani sau natură, eventuala trimitere a copiilor la școli sau alte trebuințe neprecizate.

Spiritul și litera documentelor reflectă adevărul în ceea ce privește cauza împrumutului.

Se renunță la vechile formulări stereotipe de la vânzările definitive („în rupt”) că au fost făcute de bună voie și nesilite și se spune drept:

„la trebuința casei”, „la lipsa și la păsul”, „ajungându-mă lipsa” etc.

În afara unor împrumuturi în bani și în produse care se fac pe termen scurt, fără dobândă, cele mai multe practică: dobânda „pravilnică”, zalogirea de bunuri sau obligația de a presta zile de muncă. În unele documente, dobânda era numită „*osteneala banilor*”, ceea ce reflectă concepția că dobânda era necesară și dreaptă.

Deși din aceste documente nu reiese că dobânzile practicate erau cămătărești, exagerat de mari, se constată că mulți dintre debitori nu le puteau achita, la timp. Ele duceau la o continuă pauperizare a debitorilor și la pierderea bunurilor zălogite și, în primul rând, a pământului. Zalogirea care, în fapt, în concepția timpului, era o vânzare temporară, se transforma în vânzare definitivă, statornică, „în rupt”, cum se exprimau logofeții vremii.

Sărăcia cea mai mare a moșnenilor era datorată judecăților îndelungate. Exemplul cel mai elocvent al conflictului dintre Moșneni și Fărești, care s-a derulat în vremea a trei generații. Pentru o moșie zălogită, nu vândută cum a dovedit Judecătoria Domnească, pe suma de 20 de taleri, s-au cheltuit 600 de taleri și nu s-a recuperat decât o jumătate dintrânsa.

Nu reiese din lectura zapiselor dacă, cel puțin, la celălalt pol, s-a putut realiza o mai mare sau mai mică acumulare de capital. În mod cert, un transfer de proprietăți și bunuri a avut loc. Sigur, însă, pentru majoritatea debitorilor, efectul a fost invers decât cel scontat, în loc de propășire economică, s-a mers spre pauperizare.

În actele emantate de debitori, creditorii aveau grijă să consemneze clauzele care le permiteau ori restituirea la timp a banilor, ori rămânerea în posesia lor a bunurilor zălogite. În caz de neplată, apelau la autorități, care-i obligau să-și plătească datoriile.

REZUMAT

*50 DE DOCUMENTE INEDITE MEHEDINȚENE ȘI GORJENE
REFERITOARE LA ÎMPRUMUTURI, AMANETĂRI SAU ZĂLOGIRI,
DOBÂNDĂ SAU „OSTENEALA BANILOR” DIN PERIOADA 1768-
1899*

Autorul prezintă 50 de documente inedite din Mehedinți și Gorj, privitoare la împrumuturi, cu și fără dobândă.

Pentru împrumutul în bani sau produse, se zălogeau (amanetau): pământuri arabile, vii, livezi, pomi fructiferi, păduri sau vite.

Unele documente folosesc, în loc de cuvântul dobândă, „osteneala banilor”.

Împrumuturile efectuate în scopul prosperării economice duceau, de cele mai multe ori, la pauperizarea debitorilor și la transferul definitiv al bunurilor amanetate, la creditori.

Note

1. Vasile Novac, *Câteva documente inedite privind legăturile dintre locuitorii de pe ambele versante ale Carpaților din sud-vestul României în secolul al XIX-lea în Mehedinți. Istorie și cultură*, II, Drobeta - Turnu Severin, 1980, p. 309-312.

Anexa I.

Rezumatul documentelor.

1.

1768 aprilie 14, Fometești - Gorj.

Ștefan și Gheorghe Fometescu, din satul Fometești, împrumută de la jupânul Gheorghe Turcescu 15 taleri, cu condiția ca, „în două 2 săptămâni, să avem a-i aduce și, la soroc, cu mulțumită, iar de nu vor fi bani, să am a-i plăti, la lună, o para la leu”.

Arhivele Naționale. Direcția Județului Argeș, fond Colecția de Documente, pachetul LXVII, doc. nr. 224. (În continuare se va cita: A. N. F. D. J. A. F. C. D.).

2.

1791 august 4, Negoești - Mehedinți.

Stroe Șalapa împrumută de la vărul său, Barbu Șalapa, 60 de taleri, cu motivația: „de mi-am scos seliștea ce am vândut-o în zălog, la sârbii din Baia și i-am dat-o seliștea, în rupt, văru meu, lui Barbu, fiindcă suntem rude și răzoraș pe moșie ...”

(A. N. F. D. J. A. F. C. D., p. LXVII, doc. nr. 15)

3.

1805 aprilie, Izvarna - Mehedinți.

Costandin Moșneanu reclamă pe Mihalache Manu, biv vel vornic și pe Ioan Fărescu, din Seliștea Izvernii, pentru că nu vor să-i restituie, contra cost, moșia tatălui său, luată inițial, pentru o datorie de 6 taleri și vândută de mama sa, cu 20 de taleri, după ce o supusese la cazne, băgând-o în fiare. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 138).

4.

1829 iunie 5, Gornovița - Mehedinți.

Stan și Maria, sin Ugă Gh. Hogâltan, rămânând datori 14 lei și 20 de parale, „pentru cheltuiala moșiei Gornovița, la cheltuielile Bucureștilor și, neavând bani, i-am zălogit logofătului ... Radu Buican, partea noastră din hotarul Gogoeva. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 42).

5.

1838 februarie 5, Cămuești - Mehedinți.

Dina, fiica lui Ion Hâldan, din Cămuești, împrumută de la Ion Boca, din Rătez, două „banițe împărătești” de porumb, pentru care-i zălogește o livadie, „de m-am plătit de porumbu ce m-au apucat la Pătulul Împărătesc”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 54).

6.

1838 noiembrie 9, Cămuești - Mehedinți.

Gheorghe Miloșescu din Cămuești, solicită Subocârmuirii Plășii Cloșani să poruncească aleșilor satului Negoești să-i soluționeze pricina cu frații: Matei, Pătru și Ioan Vârlan, „pentru o dobândă de lei 35 și dobândă capete de lei 4, însă și de la Sf. Dimitrie lei 3, care peste tot fac lei 52” (modificat 99). (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 58).

7.

1840 mai 9, Negoești - Mehedinți.

Niță, sin Ion Ularu din Negoești, zălogește lui Trăilă sin Gheorghe Ularu, un loc în Cioacă, pentru o datorie de 23 de lei.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 65).

8.

1841 februarie 10, Orzăști - Mehedinți (azi Gorj).

Costandin Băloi, din Orzăști, împrumută 80 de lei, „la marea trebuință și păsul meu”, de la Floarea Orzescu, pentru care-i zălogește un loc în satul Stănești. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 68).

9.

1841 martie, Bala de Jos - Mehedinți.

Crăciun Șotea, din Bala de Jos, ajungându-l „vremea de lipsă”, împrumută de la consăteanul Nicolae Bivol, 30 de taleri, pentru care-i vinde în rupt, un dric de pământ și-i zălogește „5 rânduri de vie, în Dealul Bârlanilor” și altele. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 11).

10.

1841 iulie 9, Negoești - Mehedinți.

Stoica țiganul împrumută de la dascălul Ioan Șalapa din Negoești, 15 taleri și 20 de parale, cu soroc de două săptămâni. Banii sunt dați fără dobândă, dar dacă nu va plăti la soroc, chezașii vor achita și banii și dobânda lor. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 72).

11.

1842 noiembrie 5, Negoești - Mehedinți [azi Gorj].

Ioan Șalapa, fiul lui Barbu din Negoești, împrumută de la Costandin Hâldan din Cămuești, 150 taleri, „la a mea lipsă ce am avut .. cu soroc până la Sf. Gheorghe, socotit fiind pravilnica dobândă și la numitu soroc, să-i răspund banii ..., iar de s-ar întâmpla vre-o încurcătură sau zăciuală, să fie de la mine”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 76).

12.

„1843 ghenarie 3”, f. I. [probabil Izverna sau Prejna]

Gheorghe, fiul lui Dumitru Gogâltan, zălogește lui Răducanu Drăciu și soției sale Maria, 50 de stânjeni de moșie, „în Păducelul Mic ... din hotaru Izvernii până în hotaru Gruului”, pentru o datorie de 183 de taleri a părinților. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXIX, doc. nr. 12).

13.

1843 martie 25, f.I. [probabil Călcești - Mehedinți, azi - Gorj].

Ion sin Stancu Rămete împrumută, de la Costandin Bălănescu, 18 lei, pentru care-i zălogește „un răzor de vie, din naintea pivnițelor cu pruni”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXIX, doc. nr. 16).

14.

1843 aprilie 2, Negoești - Mehedinți

Popa Ion Barbu reclamă subocârmuitorului Plaiului Cloșani pe mai mulți săteni din Negoești și Bala, pentru că nu i-au restitui banii cu care i-a împrumutat. Subocârmuitorul poruncește să-i aducă la Subocârmuire, pentru înfățișare. (A. N. D. J. A. F. C. D. , LXVII, p. LXVII, doc. nr. 81).

15.

1843 mai 5, Izvarna - Mehedinți.

N. Balotescu, din Izvarna - Mehedinți, împrumută bani de la Costandin și Ion Crăciun. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 84).

16.

1843 iunie 7, Negoești - Mehedinți.

Popa Ion, fiul lui Barbu de la Negoești împrumută de la logofătul Ioniță Hodoracu din Cămuești, 72 de lei și 18 parale, „cu soroc de șase luni, pravilnica dobândă s-au băgat tot în suma banilor.

Și, la numitu soroc, să-i dai banii, fără nici un cuvânt de prelungire”.
(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 86).

17.

1843 noiembrie 15, f. I. [probabil Gornovița]

Ion Dumitrașcu Stoican împrumută de la Busuioc Lăpădat, din Gornovița, 31 de lei și 20 de parale, „cu soroc, de acum până la Sf. Gheorghe, să-i răspunz cu mulțumită”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 91).

18.

1844 aprilie 22, Bala de Jos - Mehedinți.

Mai mulți săteni din Bala de Jos se roagă de Nicolae Bul și de Dumitrașcu Petculescu să le amâne plata unei datorii „până la priință, de nu va fi bani”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXX, doc. nr. 26).

19.

1845, ianuarie 5, Bala de Jos.

Gheorghe și soția sa, Floarea, din Bala de Jos, „la vremea de lipsă”, s-a împrumutat 13 lei și 20 de parale de la Ioniță Drăcea, până la

Sf. Dumitru și „pentru *osteneala acestor bani*, să am a-i lucra 6 zile, iar de nu-i voi lucra ... la numitu soroc, să am a-i plăti zioa câte parale 20”.
(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 97).

20.

1845 mai 28, Gornovița - Mehedinți.

Lăpădat Gogâltan, din Gornovița, reclamă pe mai mulți locuitori că le-a dat bani, cu zapise, pe capre, și, la soroc, nu i-au restituit nici banii, nici caprele. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 98).

21.

1846 aprilie 27, Prejna - Mehedinți.

Guță Șandru și Petrică Petrescu, din Prejna, pentru cei 120 de lei, pe care i-au împrumutat de la Lăpădat Gogâltan, îi zălogesc partea lor de moșie din Miclescu, pe o perioadă de cinci ani.

Împrumutul s-a făcut „la trebuința casei noastre”, și să aibă voie a cosi livadia ce ni să va cuveni, tot, cât să aibă voie a tăia lemne, să facă stobori și locuri arătoare ... și atunci când îi voi da banii, și să ne rămâie moșia slobodă”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 122).

22.

1848 noiembrie 10, Negoești - Mehedinți.

Popa Ion Șalapa din Negoești împrumută 63 de lei de la logofătul Ioniță Nițulescu din Cămuești, cu soroc până la Sf. Gheorghe. Motivația: „ajungându-mă lipsa”.

„Și la numitu soroc, să dau banii cu mulțumită.
Și, pentru dobânda lor, să-i dau lei 9 parale 18”.
(A. N. D. J. A. F. C. D., doc. nr. 127).

23.

1849 martie 12, f. I.

Ioan sin Staicu Covrig, la lipsa și păsul său, împrumută, de la

Costandin Balotescu, 23 de lei și 25 de parale, pentru care-i zălogește din Măgură, „să le mănânce venitul lor, până când voi da banii și, când voi răspunde banii, să-mi rămână prunii slobozi”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 54).

24.

1849 martie 8, f. I.

Licsandru Burnazi atest că a primit 25 de lei de la Maria, soția lui Gheorghe al lui Dincă, „din datoria ce a avut dânsul și fiindcă hârtiile nu sunt acuma a se căuta să se vadă datoria lui, ne-au dat această sumă până să va căuta și, dacă va mai figura ceva peste acești lei ... să va desface din vre-o însemnare ce să va aflând de pe vremea răposaților”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 124).

25.

1850 ianuarie 10, Crainici, Mehedinți.

Gheorghe, sin Dincă, din Crainici, împrumută de la logofătul Matei sin Drăcea, tot din Crainici, 20 de lei, cu soroc până la Sf. Dumitru. „Și pentru *osteneala acestor bani* (subl. noastră - V.N) să am a-i lucra șase zile de lucru și la numitu soroc, să am a-i da banii, cu mulțumită. Iar nefiind bani la numitu soroc, orice zeciuală sau cheltuială ... să fie tot la mine”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 126).

26.

1850 octombrie 15, f. I. (probabil Negoești).

Guță Băloi împrumută de la Ion Vârlan 21 de lei și 20 de parale, pentru care îi zălogește „un ogor de pământ din Leurdiș, adică din cireș și până în delnița lui Eftimie”.(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 131).

27.

1852 aprilie 12, Bala.

Delegații satului Bala raportează despre pricina dintre Gheorghe

și Nicolae Vârlan, în privința datoriei părintești, a caselor și a celor trei pivnițe. Datoria s-a împărțit frățește.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXIX, doc. nr. 41).

28.

1852 mai 5, f. I. [probabil Racotii] - Gorj.

Ioan Popa și Nicola Dăneț, probabil din Racotii, roagă pe subocârmuitorul Plaiului Vulcan, județul Gorj să oblige pe nouă săteni să-i restituie banii, pe care i-a dat, „cu zapise și fără zapise, și tot făcând cerere să mă despăgubească, în nenumărate rânduri și nu voesc a mă despăgubi”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 140).

29.

1852 mai 15, Prejna - Mehedinți.

Ioan Dumitrașcu Stoican din Prejna, „la trebuința” sa împrumută la Lăpădat Gogâltan, din Gornovița, 200 de lei, pentru dobânda căroră îi zălogește „un dric de livadie ce am moara lui ... până în teiu lui Basarab și Gogâltan”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 141).

30.

1853 august 2, Bala - Mehedinți.

Dumitrașcu Petculescu, pârcălabul satului Bala, solicită Subocârmuirii de Motru să poruncească vătășelului să forțeze pe săteni să-i plătească datoriile, fiindcă a dat bani de la el, pentru cutia satului.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXXX, doc. nr. 47).

31.

1854 aprilie 11, „Satul Bala, ce să numea Bala de Jos”.

Gheorghe și Niță Crăciun din Bala, restituie nepotului lor Dinu, 21 de lei și 15 parale, ce fusese dator tatăl lor la fratele său, Pârvan, pentru care îi zălogise cinci rânduri de vie. „Iar pentru 7 lei parale 20, i-am lăsat curătura toată în stăpânirea numitului și când îi voi răspunde arătații banii ... atunci să rămână curătura slobodă să o împărțim frățește.

Și fiindcă rămâne Dinu numai în Gârniți, îi lăsăm pivnița cu încăperile ei, slobodă..." (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXIX, doc. nr. 35).

32.

1854 aprilie 19, f. I. (probabil Ciuperceni* - Gorj).

Costantin Mazilu asigură pe Dumitrache Mazilu că partea de moșie din Gura Lupoi, pe care i-a zălogit-o, s-o stăpânească, „până când voi face banii din casa mea”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 149).

x Gura Lupoi - toponim pe raza comunei Ciuperceni, în apropiere de Vârtop, către Dealul Bujorăscu, pe lângă șoseaua Târgu Jiu - Turnu Severin.

33.

1855 februarie 5, f. I.

Nicolae Buranga Lăutaru împrumută de la logofătu Ioniță Tâianu 4 lei și 20 de parale, până la Sf. Dumitru, pentru dobânda cărora îi va lucra o zi. „Și la soroc, să-i dau banii, cu mulțumită”.

(A. N. D. J. A. F. C. D., doc. nr. 154).

34.

1856 ianuarie 28, Gornovița - Mehedinți.

Gherghina Vucescu din Gornovița, reclamă Subocârmuirii Plaiului Cloșani pe Nicolae Cocoșatu Țiganu, care nu i-a restituit datoria de 19 lei și jumătate, „care făcându-i cerere în nenumărate rânduri și numitu [mă] poartă cu felurimi de vorbe”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 158).

35.

1857 februarie 2, Gornovița - Mehedinți.

Lăpădat Gogâltan din Gornovița, reclamă pe Ilie, sin Pârvu, Gogâltan din Sfodea, care nu-l lasă să stăpânească 83 de pruni, pe

care-i zălogise tatăl său „fiindcă eu l-am împrumutat, la vremea aceea, la trebuința casei lui”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXIX, doc. nr. 52).

36.

1858 februarie 9, Baia [de Aramă] - Mehedinți.

Gheorghe Vreju din Baia de Aramă, adeverește că a primit 100 de lei, din datoria de „lei două sute ce am la copiii lui Codin Ceață, din Orzăști”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 166).

37.

1859 septembrie 1, Racoți - Mehedinți.

Gheorghe Nimară din Racoți - azi - Gorj, reclamă pe rudele răposatului Vasile Dăneț, care nu i-au dat încă, cei șase galbeni împrumutați, „nici nu-i lasă liberă livadia, care-o avusese amanetată”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 176).

38.

1860 mai 15, f. I.

Gheorghe Mohanu reclamă Subocârmuirii Motru pe niște săteni din Bala, pentru că nu-i restituie banii împrumutați.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 178).

39.

1860 februarie 27, f. I.

Gheorghe Dima împrumută de la Ianoși Moșneanu [din Săliștea Izvernii] 6 sfați, „pentru care mă oblig că-i voi face o puțină ... ănsă bună, cu doage de la mine ... până la lăsarea postului ... de să va întâmpla să nu fie puțină la soroc și dumnealui va păți orice fel de păgubi din pricina subsemnatului, atunci voi fi dator a-i plăti comina...”

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 180).

40.

1860 decembrie 2, Tismana - Gorj.

Dumitru Găleşescu din Tismana, împrumută de la logofătul Pană, din Călcești, un galben împărătesc, până la Sf. Ion. „Iar de nu-i voi răspunde banii la sorocu fixat și mai vre-o cheltuială sau vre-o zeciuală, să fie tot de la mine”. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 189).

41.

1864 august 2, Bala - Mehedinți.

Ion Cuzma...^x Păunii lui Avram împrumută de la Dumitrașcu Petculescu 35 de sfanți, până la Sf. Paști, „iar pentru dobânda banilor să-i dau [o] oaie și să am a-i răspunde banii”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXXX, doc. nr. 57).

42.

1864, f. l.

Sandu Mandreș împrumută de la Dumitrașcu Petculescu, din Bala, 63 de lei, până la Sf. Dumitru, iar pentru dobânda lor, i-a zălogit o livadie din lazuri. (A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXX, doc. nr. 70).

43.

1865 ianuarie 23, Bala - Mehedinți.

Gheorghe Dumitru Gurgu reclamă pe Gheorghe Bârlan, din Bala de Sus, că nu i-a restituit banii împrumutați de răposatul tatăl său.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 210).

44.

1865 aprilie 23, Negoești - Mehedinți.

Toma sin Popa Ion Șalapa din Negoești, împrumută de la Radu

Hâldan 112 lei, până la Sf. Dumitru. „Și pentru dobânda acestor bani, să-i lucrez zece zile de lucru, oriunde ne va chema”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 213).

45.

1867 martie 5, Orzăști - Mehedinți [azi Gorj].

Ion Corlan, din Orzăști, împrumută de la Constantin Băloi 17 sfanți, „la trebuința! ce a avut, „pentru a căror asigurare și dobândă, să-i pun zălog partea mea de moșie ce am în Stănești, trupul hotarului Călugăreni, ca să-i mănânce venitul, timp de cinci ani”.

(A. N. D. J. A. F. C. D., doc. nr. 219).

46.

1867 decembrie 3, Rătez - Mehedinți [azi Gorj].

Giurcă Buligan, din Rătez, împrumută de la Ghiță Bejmatură, din Peșteana, mahalaua Boboești, 220 de lei și 20 de parale, „la trebuința” ce a avut. Și, pentru *osteneala acestor bani*, „i-am pus zălog șase stânjeni lat și lung din oraș și până în salcă”.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr.220).

47.

1873 februarie 3, Orzești -Mehedinți [azi Gorj].

Mai mulți locuitori din Orzești, „la lipsa și trebuința ce am avut de porumb”, împrumută șase sute ocale de porumb de la Dumitru Medar, din Rătez, „și neavând bani ... ne-am rugat de dumnealui ca să ne adaste până la Înălțarea Domnului... când atunci, ne legăm ați răspunde banii... iar dacă, la soroc, nu vom răspunde banii... să fim datori a-i da peste bani o mie șase sute nuiete de frasin de cele subțiri și d-lui ne va mai adăsta de bani până la Sf. Petru.

(A. N. D. J. A. F. C. D. p. LXVII, doc. nr. 246).

48.

1875 martie 14, Negoești - Mehedinți [azi - Gorj].